

Estonia Teatri "Albert Herring"

PHILIP OLLESSON

"Opera", 45 (august 1994)

Ajast, kui Arthur Jacobs kirjutas oma külaskäigust Tallinna märtsis 1990 ("Opera", juuni 1990), on Eestis paljugi juhtunud. Kuidas on need sündmused mõjutanud aga ooperit? Esmapilgul näib muutunud olevat üsna vähe. Estonia Teater jätkab igaõhtuste etenduste andmist (lisaks mõned päevased etendused) oma laiast ooperi-, opereti-, muusikali- ja balletirepertuaarist. Kavalehtedel on nüüd ka lühikesed sisuseletused ja kommentaarid inglise keeles. Teater ise on jäänud muutumatuks: väärikas maja lihtsa kuid mugava saaliga, mis mahutab 700 vaatajat. Piletihinnad on nõukogudeaegsete madalate hindadega võrreldes tõusnud, kuid siiski naeruväärsest madalad. Ooperit mängitakse 2-3 korda nädalas, enamasti eesti keeles; kas suurel laval või intiimsemal moel roheluse ja kohvikulaudade keskel Talveaias, mis asub samas majas.

Külaskäigu ajal Tallinna selle aasta aprillis nägin teatri suurel laval *Albert Herringut* ja Rossini *Sevilla habemeajajat* ning Talveaias Paisiello *Sevilla* kammerlikku versiooni minimaalse dekoratsiooniga keelpillkvarteti ja klavessiini saatel.

Püsiva trupi olemasolu andis meeldiva võimaluse näha samu lauljaid erinevates (mõnikord väga erinevates!) rollides erinevatel õhtutel. Mati Kõrtsi *Albert Herringu* nimiosas esines samal nädalal Al-mavivana Rossini ooperis, Miss Wordsworth – Kai Pärmas laulis aga juba järgmisel õhtul Rosinat Paisiello versioonis.

Stseen *Albert Herringist*.

Henno Saarne foto

Organisatsiooni tasemel on teatris toimunud suured muudatused: kõige tähtsam on vast Moskva-diktaadi lõpp ja repertuaari planeerimise uus, tänapäevane süsteem. Nüüd, kui teatril on vabad käed, püütakse rajada alust olemuselt täiesti uuele repertuaarile, samuti luua ja süvendada sidemeid läänega. Mõistagi takistab liikumist uuen-

duste suunas rahapuudus. Eesti saavutatud isesisvus on kaasa toonud suured finantsprobleemid, nõrga valuuta ja kõrge inflatsioon. Tihti tuleb abi saamiseks pöörduda fondide poole, riigilt saab Estonia Teater ainult väga väikest toetust. Enamik inimesi elab väga halvasti ning see ja kohalikele kallid piletihinnad on teatri külastatavust mõ-

jutanud ebasoodsalt.

Rahaprobleemid muudavad keeruliseks ka välisartistide palkamise ning oma muusikute (eriti orkestrantide) teatris hoidmise: kiputakse minema tulusamale tööle välismaal. Vaatamata raskustele on aga õhkkond selles kollektiivis kindlalt uuendusi soosiv ja väljapoole vaatav. See on ka iseloomulik eestlaste suhtumisele üldse.

Järgmise hooaja plaanis olev *Mees, kes pidas oma naist kübaraks* ja lõppeva hooaja *Albert Herring* annavad tunnistust jätkuvalt huvist Briti repertuaari vastu. Suuresti tänu kohalikele koorilaulutraditsioonile on Britten kõige enam tuntud XX sajandi inglise helilooja Eestis. Kuid *Albert Herring* on ainuke tema ooper (arvestamata *Me teeme ooperit* 1977. aastal), mida seal mängitud. See oli kollektiivi jaoks hea valik. Vaatamata ooperi tugevale inglisepärasusele on suur osa huumorist (nii palju kui ma aru sain) ka tõlkes säilinud. Ja nagu mulle räägiti, pakus meelelahutust ka võimalus võrrelda mitmeid karaktereid prominentsete figuridega Eestis. Kui jätta kõrvale mõned veidravad momendid, võib öelda, et see oli igati intelligentne ja efektne lavastus; tundlik toonimuutustele ja tihedale paroodiakasutusele Britteni partituuris. Lavakujunduse ja kostüümide stiil vältis slaavipärrast realismi, soosides liialdust ja karika-tuuri. Etendus, mida ma nägin, oli tugev nii vokaalselt kui ka mänguliselt, millele oma eriti meeldiva panuse andis Mati Kõrtsi Albert.